

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 148

Febrer 2002

QUÈ CAL SABER?

PARÀMETRES, VARIABLES, MAGNITUDS I COMPONENTS

En el vocabulari, com en altres manifestacions externes de la vida humana, també hi ha modes. Paraules molt freqüents durant una època més o menys llarga, gairebé deixen d'emprar-se amb el temps. D'altres, oblidades durant anys en els diccionaris, poden agafar embranzida i desplaçar-ne els sinònims. N'hi ha que «s'expandeixen» (així doncs, **optimar** es converteix en **optimitzar** i **legitimar** es converteix en la forma no normativa **legitimitzar**); d'altres «es contrauen» (per exemple **teràpica** esdevé **teràpia**), i n'hi ha també d'«usurpadores», que, sense cap dret, s'apropien de significats que abans no tenien. Com en la vida humana, el costum pot acabar legitimant la usurpació.

Una paraula que avui dia ocupa un lloc destacat en molts àmbits és **paràmetre**. I ho ha fet a còpia d'«usurpacions», no sols en l'**àmbit científic** (i no a nivell científic,¹ com se sol dir ara) ni de **manera esporàdica** (o **manera puntual**, si es vol ser més modern), sinó també en qualsevol altre àmbit i de manera habitual. Tradicionalment, el terme **paràmetre** designava una 'constant arbitrària cadascun dels valors particulars de la qual caracteritza un membre particular d'un sistema d'expressions, funcions, corbes, superfícies, etc.', i també era una 'variable tal que altres variables poden ésser expressades per funcions d'ella'. Ara ens basem en **paràmetres** per jutjar una situació (en comptes de basar-nos en **criteris** o en **punts de vista**), o per definir-la (en comptes de fer-ho per les seves **característiques**), i si volem definir una situació amb més exactitud ens cal diposar de **paràmetres acurats** (en comptes de **dades**; o de **magnituds**, si es tracta de valors mesurables).

En l'àmbit científic cal evitar l'error d'emprar el terme *paràmetre* com a sinònim de **magnitud** o de **component**. Pel que fa a **variable**, cal tenir en compte que, si bé tots els paràmetres són variables, no totes les variables són paràmetres.

1. Vegeu el núm. 101 (desembre 1996) de QUÈ CAL SABER?